

Motion till riksdagen 2006/07:C211

av **Lars Elinderson (m)**

Åldersgränser baserade på födelseår

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åldersgränser baserade på födelseår i stället för födelsedag.

Motivering

De flesta åldersgränser är baserade på födelsedag. Åldersgränsen för att köra moped, gå på barnförbjudna filmer och många andra nöjesarrangemang är femton år. Åldersgränsen för övningskörning för bilkörkort, och för att ta körkort för lätt motorcykel är sexton år. När man fyllt arton får man köpa tobaksvaror, ta bilkörkort, man blir myndig och får rösta. När man fyllt tjugo får man köpa alkohol.

Även om det ibland talas om en flexibel ålder för skolstart, är huvudregeln att de allra flesta barn börjar skolan det år de fyller sex, oavsett när under året barnet har sin födelsedag. Den gemensamma skolstarten styr en stor del av barnens/ungdomarnas sociala liv. Under barn- och ungdomsåren umgås man "årskullsvis". Kompisarna går ofta i samma klass, och är således födda samma år. Man gör samma saker, spelar i samma lag, går på samma filmer, samma nöjesevenemang etc.

I en normal skolklass har cirka sextio procent av eleverna sin födelsedag den första halvan av året och knappt fyrtio procent under den andra halvan. När de "kritiska" åldersgränserna passerar för en växande andel av eleverna ökar det sociala trycket att bryta mot åldersbestämmelserna mot de elever som har sin födelsedag senare under året. Åldersgränser baserade på födelseår skapar praktiska problem och lockar i onödan till lagbrott. Många ungdomar möter följande scenario:

En av kamraterna i klassen fyller femton år i början av året. Han/hon får köra moped och gå på barnförbjudna filmer, medan kompisarna måste vänta. På hemväg från skolan får kompiserna, som inte fyllt femton, åka med som

Fel! Okänt namn på

passagerare på. Om han cyklar, får han "hänga" sin mopedburna kompis på axeln. I båda fallen, naturligtvis, utan den för mopedförare obligatoriska hjälmen.

När man kommer hem efter skolan vill klasskamraten låna mopeden. Om det händer en olycka och polisen kommer till platsen rapporteras femtonåringen för medhjälp till det brott som hans "underåriga" klasskamrat gjort sig skyldig till. Han får sitt straff och kompisen blir, förutom att han kanske skadats, anmäld till de sociala myndigheterna.

På kvällen är det bio – barnförbjudet. Halva klassen har fyllt femton och har rätt att komma in. De andra har inte rätt att gå in. Några klasskamrater "suddar" i sitt "leg" och gör sig skyldiga till urkundsförfälskning. Blir de anmälda riskerar de straff.

Förfälskning av legitimationshandlingar är ett mycket vanligt brott bland ungdomar idag. Inte sällan hänger det samman med att åldersgränser i allmänhet är knutna till födelsedagen – inte födelseår.

Idrottsrörelsen har löst problemet genom att anpassa sin verksamhet efter en indelning av barn- och ungdomar i årskullar. Man kvalificeras inte att spela fotboll eller ishockey med sina kompisar den *dag* man fyller tretton, fjorton eller femton år. Idrottslagen är i stället uppbyggda på årsklasser. På samma sätt är individuella tävlingsgrenar indelade efter födelseår. Det innebär att barn och ungdomar också under sin fritid kan umgås med sina klasskamrater.

Även lagstadgade åldersgränser för ungdomar borde anpassas till ungdomars verklighet på det sätt som idrottsrörelsen gjort! Om åldersgränserna för att köra moped, gå på barnförbjudna filmer, köra lätt motorcykel, övningssköra för bil etc. ändrades skulle det innebära att barn och ungdomar skulle avlastas en stor del av de frestelser till överträdelser, fusk med legitimationshandlingar med mera som nuvarande regler innebär.

Stockholm den 25 oktober 2006

Lars Elinderson (m)